

Ministry of European Integration
REPUBLIC OF SERBIA

#EY
ЗА ТЕБЕ

EU
PRO+

KVARTALNI IZVEŠTAJ

jul - septembar 2024.

UNOPS

Implementing partner
in 99 cities and municipalities in Serbia

Opšti cilj:	Doprineti društveno-ekonomskom razvoju, prosperitetu i socijalnoj koheziji društva u Srbiji
Svrha:	Smanjiti društveno-ekonomske razlike u dva regiona u Srbiji
Budžet:	40 miliona EUR
Donator:	Evropska unija
Datum početka:	1. januar 2021. godine
Datum završetka:	31. decembar 2025. godine
Područje programa:	Region Šumadije i Zapadne Srbije i Region Južne i Istočne Srbije
Implementacioni partner:	Kancelarija Ujedinjenih nacija za projektne usluge (UNOPS)
Datum izveštaja:	17. jul 2024. godine
Period obuhvaćen izveštajem:	1. april– 30. jun 2024. godine
Izveštaj pripremio:	UNOPS

Skraćenice

OPP	Organizacija za podršku poslovanju
CLLD (eng.)	Lokalni razvoj koji vodi zajednica
PDP	Poziv za dostavljanje predloga projekata
OCD	Organizacija civilnog društva
DEU	Delegacija Evropske unije
EU	Evropska unija
APRR	Akcioni plan za rodnu ravnopravnost
GAU (eng.)	Jedinica za administriranje bespovratnih sredstava
DU	Dobro upravljanje
GMT (eng.)	Tim za upravljanje bespovratnim sredstvima
GSA (eng.)	Ugovor o dodeli bespovratnih sredstava
ITI	Integralne teritorijalne investicije
ISTD (eng.)	Integralni održivi teritorijalni razvoj
LAG	Lokalna akciona grupa
LSU	Lokalna samouprava
MRZBSP	Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja
MDULS	Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave
MP	Ministarstvo privrede
MoR	Memorandum o razumevanju
MEI	Ministarstvo za evropske integracije
UOP	Upravni odbor Programa
RRA	Regionalna razvojna agencija
SKGO	Stalna konferencija gradova i opština
MSP	Mala i srednja preduzeća
SUD (eng.)	Održivi urbani razvoj
URBACT	Program mreže za urbani razvoj

SADRŽAJ

Skraćenice	2
1. REZIME	4
2. KVARTALNI IZVEŠTAJ O STATUSU REALIZACIJE	6
2.1 Pregled napretka u realizaciji projekata	6
2.1.1 Kontekst javnih politika i programa	6
2.1.2 Napredak u ostvarivanju ciljeva	7
2.1.3 Rezultati i aktivnosti	7
2.2 Upravljanje i rukovođenje	13
2.2.1 Upravljanje programom	13
2.2.2 Koordinacija	13
2.2.3 Ljudski resursi	14
2.2.4 Nabavke i bespovratna sredstva	14
2.2.5 Finansije	14
2. RIZICI I OTVORENA PITANJA	14
3. ODRŽIVOST: Društveni, ekološki, ekonomski, nacionalni kapaciteti	15
4. MEĐUSEKTORSKE TEME: Dobro upravljanje, rodna ravnopravnost, socijalna inkluzija, zaštita životne sredine i klimatske promene i digitalizacija	16
5. KOMUNIKACIJE I VIDLJIVOST	17
6. STEČENE POUKE	18
7. SLEDEĆI IZVEŠTAJNI PERIOD	18
MLO – Napredak u odnosu na pokazatelje	19
ANEKSI	23

1. REZIME

Tokom trećeg kvartala 2024. godine, **Program Evropske unije za lokalni razvoj – EU PRO Plus** intenzivirao je rad na implementaciji integralnih projekata koji su proistekli iz teritorijalnih strategija, zajedno sa radom na finalizaciju aktivnosti koje se odnose na ekonomski rast i socijalno uključivanje i koheziju. Četrdeset projekata završenih tokom kvartala čini ukupno 259 realizovanih projekata ili 84% od 308 podržanih projekata, pri čemu je 5 projekata otkazano (1,7%) dok su 44 projekta (14,3%) u realizaciji.

U okviru **napora da se aktiviraju potencijali i resursi podržanih teritorija** i pomognu rešavanje zajedničkih problema i promovise zajednički rad većih gradova i manjih opština, napreduje realizacija 18 integralnih projekata ukupne vrednosti preko 12 miliona evra, započetih u prethodnom kvartalu. Ovi projekti postavljaju osnovu za direktnu korist za oko 350.000 ljudi i indirektno više od 1,5 miliona stanovnika teritorija kroz unapređenje kvaliteta urbanih sredina, uslova za obrazovanje i zaštitu životne sredine kao i poboljšanje energetske efikasnosti javnih zgrada, bolje upravljanje otpadom, i aktiviranje i razvijanje turističkih potencijala uz očuvanje kulturno-istorijskog nasleđa. Kroz ove inicijative uvodi se i digitalizacija i inovacija, vodeći računa o socijalnoj inkluziji i ranjivim grupama. Teritorije razvijaju i sprovode procese javnih nabavki i pokreću radove i pružanje usluga za ove složene projekte.

Podrška EU PRO Plus programa **integralnom i održivom pristupu teritorijalnom razvoju (ISTD)** takođe podrazumeva kontinuirane napore na izgradnji kapaciteta. Teritorije su dobile podršku Programa da uspostave Jedinice za koordinaciju projekata (eng. Project Coordination Unit- PCU) koje su predviđene teritorijalnim strategijama, a prvi PCU je uspostavljen u gradu Loznici. Razmena iskustava i znanja sa kolegama na lokalnom, regionalnom i nacionalnom nivou omogućena je u septembru 2024. godine kroz studijsku posetu Saksoniji u Nemačkoj za predstavnike sedam gradova koji su dobili podršku razvoju strategija održivog urbanog razvoja i predstavnike Ministarstva za evropske integracije (MEI). U fokusu posete bila je urbana obnova i ulaganja u urbano restrukturiranje i konverziju industrijskih područja.

Program nastavlja da doprinosi **unapređenju poslovne i investicione klime** kroz jačanje konkurentnosti i stvaranje uslova za privredni rast, sprovođenjem projekata poslovne infrastrukture. Sa finalizacijom osam projekata tokom kvartala, bliže se i prve potencijalne investicije i otvaranje novih radnih mesta. Opremljena industrijska zona u Mionici stvorila je uslove za očekivana ulaganja od 5 miliona evra i otvaranje preko 500 novih radnih mesta; obezbeđivanje preko 180 novih radnih prostora u novoizgrađenom Smart Citi centru od 1.000 kvadratnih metara u Novom Pazaru trebalo bi da omogući otvaranje 100 novih radnih mesta u IT industriji. Takođe, razvoj turizma podstiče se u Mataruškoj Banji u Kraljevu nakon izgradnje novog vodovoda, a u Knjaževcu izgradnjom Rehabilitacionog centra u banji Rgošte. Konačno, tehničkom dokumentacijom za projekte koji doprinose privrednom rastu u Loznici, Kosjeriću i Bajinoj Bašti stvaraju se uslovi za realizaciju prioritetnih projekata za ove lokalne samouprave.

U okviru nastojanja da se stvore mogućnosti za **žene i mlade preduzetnike**, podrška Programa startapovima direktno je doprinela otvaranju dodatnih 26 radnih mesta, što je doprinelo ukupnom broju od 58 radnih mesta koja se otvaraju kroz ovu podršku, od kojih 35 ili 60% zauzimaju žene. Sa podržanim startup preduzećima koja rade u najmanje razvijenim opštinama, društveni uticaj ove intervencije je još značajniji.

Podrška EU PRO Plus programa jačanju socijalnih usluga je uspešno završena, što je doprinelo jačanju socijalne kohezije i smanjenju socijalnih dispariteta dva regiona. Intervencija, realizovana kroz 20 projekata dodeljenih organizacijama civilnog društva i lokalnim samoupravama, omogućila je bolji

pristup uslugama obrazovanja, zdravstvene i socijalne zaštite za građane i unapredila kvalitet njihovog pružanja, za preko 8.400 direktnih korisnika (od toga 62% žena) od čega preko 7.700 osoba pripada ranjivim i marginalizovanim grupama, uključujući 363 osobe sa invaliditetom. Štaviše, procenjuje se da je preko 23.700 ljudi (od čega 54% žena) imalo indirektnu korist od intervencije.

Podrška Programa **unapređenju usluga koje pružaju lokalne samouprave kroz unapređenje socijalne infrastrukture** je završena, završetkom poslednja dva od 37 podržanih projekata. U Bujanovcu je završetak radova na hidro i elektro instalacijama za transfer stanicu pružio lokalnoj administraciji i javnom komunalnom preduzeću neophodne preduslove za dalji razvoj transfer stanice i njeno povezivanje sa regionalnom deponijom „Meteris” u Vranju. Slično, u Sjenici je završetkom radova i nabavkom nameštaja i kontejnera za privremeno skladištenje nusproizvoda životinjskog porekla uspostavljena osnova za održivo upravljanje nusproizvodima životinjskog porekla u skladu sa propisima i praksom EU.

Završetkom izgradnje mosta u Vrnjačkoj Banji i završetkom radova na mostu u Rači, završava se Programaska podrška u **sanaciji infrastrukture oštećene u poplavama**.

Program je proaktivno **upravljao rizicima i rešavao probleme** tokom celog kvartala, a najveći izazovi koji su preostali odnose se na sprovođenje procesa javnih nabavki za projekt poslovne infrastrukture i integralne projekte. Dok je implementacija aktivnosti uglavnom u toku, beleže se kašnjenja u realizaciji nekoliko projekata, koje tehničko osoblje Programa pažljivo prati i podržava. U narednom periodu, ključni izazov za Program ostaje kontrola vremenskog okvira implementacije i obezbeđivanje uspešnog završetka podržanih projekata.

Program nastavlja da ulaže napore u **vidljivost intervencija**, fokusirajući se na promovisanje tekućih i završenih aktivnosti kroz posete na visokom nivou i multimedijalnu promociju. Organizovano je sedam terenskih poseta na visokom nivou, dok su opsežni naponi na koordinaciji rezultirali pripremom 13 briefing dokumenata, materijala za medije i uspešnom saradnjom sa ključnim zainteresovanim stranama. Izdato je 11 saopštenja za javnost, o kojima je objavljeno 445 pozitivnih medijskih izveštaja (195 u nacionalnim medijima). Dva digitalna programska biltena distribuirana su na adrese preko 3.500 partnera. Do sada je kroz različite kanale komunikacije promovisano 108 projekata od 283 realizovana u okviru Programa.

Ovaj izveštaj pruža pregled napretka i učinka, najnovije informacije o pitanjima vezanim za rukovođenje i koordinaciju, pregled pretpostavki i rizika, kao i pitanja kvaliteta i održivosti, a uz stečene pouke dat je uvid u ključne rezultate za naredni izveštajni period. U nekoliko aneksa predstavljene su detaljnije informacije o određenim konkretnim aktivnostima koje je Program sproveo.

KVARTALNI IZVEŠTAJ O STATUSU REALIZACIJE

2.1 Pregled napretka u realizaciji projekata

2.1.1 Kontekst javnih politika i programa

Vlada Srbije je u septembru 2024. godine usvojila [Predlog zakona o uspostavljanju i funkcionisanju sistema upravljanja kohezionom politikom](#), koji je trenutno u proceduri usvajanja. Zakon uspostavlja sistem upravljanja i kontrole sprovođenja Kohezione politike EU i definiše procedure za pripremu relevantnih dokumenata u skladu sa ciljevima politike i obavezama Srbije u procesu pristupanju EU. Njime se uređuju ciljevi i principi Kohezione politike, finansiranje sprovođenja aktivnosti, strateški okviri i procedure pripreme programa. Pored toga, Zakon sadrži i odgovornosti za upravljanje i kontrolu relevantnih programa, koji pokrivaju sprovođenje, praćenje, izveštavanje, evaluaciju, vidljivost i javno informisanje o rezultatima.

Ministarstvo zaštite životne sredine je u septembru 2024. godine pokrenulo proces konsultacija za [Nacrta strategije zaštite životne sredine – Zelena agenda Republike Srbije za period 2024-2033. godine](#), uključujući Akcioni plan i Izveštaj o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu. Konsultacije će biti obavljene do 3. oktobra 2024. Strategija je usklađena sa deklaracijom iz Sofije, koju je Srbija potpisala u novembru 2020. godine, koja služi kao krovni dokument javne politike u oblasti životne sredine. Fokusira se na pet oblasti: i) Klimatske promene i dekarbonizacija; ii) Cirkularna ekonomija; iii) smanjenje zagađenja životne sredine; iv) Zaštita biodiverziteta i ekosistema; i v) Održivi sistemi ishrane i ruralni razvoj.

U julu 2024. otvorene su dve nove mogućnosti za finansiranja za teritorije koje podržava EU PRO Plus u okviru [EIT zajednice Novi evropski Bauhaus](#). Poziv [Co-create NEB](#) traži rešenja koja stvaraju građani za izazove u urbanim i ruralnim oblastima, podržavajući projekte koji pomažu zajednicama da ponovo osmisle zajedničke prostore, unapređuju prirodu i neguju osećaj pripadnosti. Rok za prijavu je 26. septembar 2024. Godine, a biće odabrano osam projekata, sa maksimalnim finansiranjem od 45.000 evra po projektu i minimalnom stopom sufinansiranja od 25 posto. Poziv Connect NEB, otvoren do 10. oktobra 2024. godine, podržava inicijative koje se bave lokalnim izazovima i olakšava razmenu znanja, uz finansiranje do osam projekata sa maksimalno 15.000 evra po projektu i minimalnom stopom sufinansiranja od 20 posto.

Vlada Srbije je u junu 2024. godine usvojila [Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Republike Srbije i Evropske unije o učešću naše zemlje u Programu EU „Građani, jednakost, prava i vrednosti“](#). Ovo je najveći program za promociju i zaštitu vrednosti Unije, sa procenjenim budžetom od 1,5 milijardi evra za period od 2021. do 2027. Sredstva će podržati neprofitni sektor u četiri ključne oblasti: građanski aktivizam, jednakost, borba protiv nasilja i podržavanje prava i vrednosti EU.

U julu 2024. Vlada Srbije je usvojila [Integrirani nacionalni energetska i klimatski plan Republike Srbije za period do 2030. godine sa vizijom do 2050. godine](#). Ovaj strateški dokument navodi ciljeve i vremenske okvire za energetska tranziciju. Politike su grupisane su u pet ključnih dimenzija: dekarbonizacija, koja obuhvata emisije gasova s efektom staklene bašte i obnovljive izvore energije, energetska efikasnost, energetska sigurnost, unutrašnje energetska tržište i istraživanje, inovacije i konkurentnost.

Takođe u julu 2024. godine, Vlada Srbije je usvojila [Nacionalnu strategiju za borbu protiv korupcije za period 2024-2028.](#) za sistematsko sprečavanje i borbu protiv korupcije. Dokument se odnosi na oblasti visokog rizika, uključujući policiju, zdravstvo, obrazovanje, lokalnu upravu, građevinarstvo, finansiranje političkih aktivnosti, poreze i carine, javne nabavke, privatizaciju i javna preduzeća, a takođe su obuhvaćeni zaštita uzbunjivača i lobiranje.

Tokom trećeg kvartala 2024. godine, Ministarstvo privrede (MP) je objavilo [nekoliko javnih poziva](#) za podršku preduzetništvu. Prvi poziv, vredan 30 miliona dinara, podržava žensko preduzetništvo u ruralnim sredinama grantovima koji pokrivaju 100 posto troškova ulaganja za opremu i materijal (300.000 do

500.000 dinara), otvoren je do 10. oktobra 2024. Drugim pozivom, koji je otvoren do 12. septembra 2024. godine, izdvaja se 10 miliona dinara za tradicionalne i umetničke zanate, i takođe pokriva 100 posto troškova (80.000 do 300.000 dinara). Treći poziv za mlade preduzetnike i startapove je privremeno obustavljen zbog velike potražnje, sa 100 miliona dinara na raspolaganju i grantovima od 30- 50 posto investicija, biće otvoren do 31. decembra 2024. Četvrtim pozivom, otvorenim do 31. decembra 2024. godine, predviđeno je 160 miliona dinara za prerađivačke kapacitete u lov, ribolovu i proizvodnji pića, uz grantove koji pokrivaju do 30% troškova. Peti poziv podržava preduzetnice i samohrane majke sa 100 miliona dinara, nudeći grantove koji pokrivaju do 55 posto investicija, takođe je otvoren do 31. decembra 2024. Šesti poziv ima budžet od 50 miliona dinara za poslodavce u dualnom obrazovanju za pokriće zarada studenata, i otvoren je do 11. oktobra 2024. godine. Konačno, sedmi poziv podržava prerađivačku industriju sa 600 miliona dinara, privremeno je obustavljen zbog velikog interesovanja; nudi grantove do 50 posto investicionih troškova i biće otvoren je do 31. maja 2025. ili dok se sredstva ne potroše.

Ministarstvo privrede je 15. jula 2024. godine objavilo [javni poziv za projekte u okviru Programa podrške razvoju poslovne infrastrukture za 2024. godinu](#) sa ukupnim budžetom od 771 milion dinara. Ovaj program sadrži dve glavne mere: Mera 1 finansira infrastrukturne projekte koji unapređuju poslovne zone i povezuju ih sa okolnim područjima, dok Mera 2 ima za cilj unapređenje infrastrukturnih kapaciteta za turizam i druge privredne aktivnosti. Jedinice lokalne samouprave mogu podneti predloge projekata, pri čemu Ministarstvo potencijalno pokriva do 100 posto troškova projekta. Projekti moraju biti usklađeni sa ciljevima programa i lokalnim urbanističkim planiranjem, sa kriterijumima evaluacije uključujući izvodljivost, održivost, nameru investitora i očekivane efekte kao što je otvaranje novih radnih mesta. Rok za prijavu je 22. jul 2024. godine, sa detaljnom dokumentacijom za podnošenje.

2.1.2 Napredak u ostvarivanju ciljeva

Program je u ovom kvartalu ostvario značajan napredak u društveno-ekonomskom razvoju, pri čemu su teritorijalne strategije dale pozitivne rezultate u ciljanim regionima. Dostupni statistički podaci pokazuju da je nacionalni BDP u 2023. godini povećan za 3,8% u odnosu na 2,6% u 2022. Podaci o regionalnom BDP-u za 2023. godinu još nisu dostupni, ali je u drugom kvartalu 2024. registrovan značajan pad broja nezaposlenih od 17,3%. u odnosu na isti period prethodne godine. Ovaj trend je posebno značajan za region Šumadije i Zapadne Srbije gde je pad nezaposlenosti iznosio više od 24,5%. Broj registrovanih privrednih subjekata u ova dva regiona u 2024. godini povećan je za 3.000 ili 1,7% u odnosu na 2023. Godinu.

EU PRO Plus je podržao 12 programskih teritorija sa razvijenim teritorijalnim strategijama u pronalaženju partnera za [INTERREG Europe](#) restriktivni poziv za dostavljanje predloga projekata, što je rezultiralo da je pet podržanih teritorija i šest prijava odobreno za podršku u avgustu 2024. Partneri iz Srbije će od EU dobiti ukupno 415.000 evra za finansiranje. Poziv je osmišljen sa ciljem da omogući dodavanje do dva nova partnera iz još sedam zemalja kao partnera za otkrivanje. Učešće u ovakvim partnerstvima će doprineti unapređenju politika identifikovanih u teritorijalnim strategijama, a samim tim će poboljšati individualno znanje lokalnih partnera kroz saradnju sa kolegama iz EU o veoma relevantnim i inovativnim temama, nadograđujući se na aktivnosti izgradnje kapaciteta koje pruža EU PRO Plus.

Sveobuhvatna procena inicijative za jačanje socijalnih usluga potvrđuje njen pozitivan uticaj na ciljeve programskog Rezultat 3 sa preko 8.400 direktnih korisnika od kojih preko 7.700 ljudi koji dolaze iz isključenih grupa imaju koristi od 28 socijalnih usluga, uključujući inovativne i integrisane usluge, koje su uspostavljene i/ili unapređene. Povećanje broja korisnika iz ranjivih grupa, zajedno sa zabeleženim poboljšanjima u pružanju usluga, potvrđuje da je inicijativa unapredila socijalnu koheziju i smanjila disparitete u dva ciljana regiona.

2.1.3 Rezultati i aktivnosti

Rezultat 1: Poboljšano planiranje razvoja u ciljnim opštinama i uvođenje koncepta ITI

U septembru 2024. godine studijskom posetom Nemačkoj završen je planirani ciklus poseta. Ovaj specijalno prilagođeni pristup pružio je uvid i primere koji se odnose na integralni održivi teritorijalni razvoj, nudeći primenljiva rešenja za Srbiju. Na osnovu stečenog iskustva, gradovi će moći da primene različite pristupe u valorizaciji i promociji svog značajnog socijalističkog graditeljskog nasleđa, kao i da identifikuju i istraže potencijalno disonantno nasleđe. S druge strane, mogu se osloniti na primere iz Nemačke da razmotre kombinaciju javnih investicija, različitih izvora finansiranja i lokalnih propisa u rešavanju zajedničkih izazova kao što su nepristupačne obale, degradirana i kontaminirana područja. Konačno, uvid u rezultate projektovanja velikih transformacionih procesa dobijenih u Nemačkoj može da inspiriše slične intervencije u Srbiji. Uspostavljeni mehanizmi upravljanja za sprovođenje teritorijalnih strategija postavljaju osnovu za održivo strateško planiranje, omogućavajući efikasniju primenu politike i bolje korišćenje resursa.

Aktivnost 1.1 Jačanje nacionalnih kapaciteta za uvođenje integralnog teritorijalnog razvoja

Sa Ministarstvom za evropske integracije (MEI) razgovarano je o obimu i metodologiji studije o nacionalnom modelu za integralni održivi teritorijalni razvoj (ISTD), a usaglašen je sadržaj i rokovi izrade studije. Završna studija će sumirati relevantne aktivnosti i rezultate EU PRO Plus programa i dati preporuke za nacionalni ISTD model Srbije.

Studijska poseta Nemačkoj održana u septembru 2024. godine bila je osmišljena za sedam gradova srednje veličine koji sprovode strategije integralnog održivog urbanog razvoja (SUD), uključujući Šabac, Loznicu, Novi Pazar, Smederevo, Bor, Kruševac i Leskovac, kao i predstavnike MEI i Ministarstvo privrede. Ovaj pristup integriše sva tri nivoa upravljanja, u skladu sa principima prethodnih studijskih poseta. Poseta je pružila sveobuhvatan pregled uspešnog procesa transformacije Nemačke, ostvarenog kroz značajna ulaganja u urbano restrukturiranje i konverziju industrijskih područja. Pored toga, međusobna razmena između srpskih učesnika i njihovih nemačkih kolega ponudila je uvid iz prve ruke u sprovođenje projekta finansiranog iz sredstava i iz EU i drugih finansijskih sredstava.

Aktivnost 1.2 Unapređenje kapaciteta opština i regionalnih razvojnih agencija za uvođenje koncepta integralnog teritorijalnog planiranja

Kao deo podrške implementaciji teritorijalnih strategija, Program nastavlja da pruža smernice za uspostavljanje Jedinica za koordinaciju projekta (PCU). Na osnovu povratnih informacija od lokalnih donosilaca odluka i regionalnih razvojnih agencija, razvijene su smernice za uspostavljanje PCU, koje detaljno navode dužnosti članova PCU za sve podržane teritorije. Takođe je definisan pristup implementaciji Modula IV Plana za izgradnju kapaciteta (CB), koji pruža sveobuhvatnu podršku uspostavljenim jedinicama za implementaciju projekata.

U avgustu 2024. godine, Grad Loznica je postao prva podržana teritorija koja je formalno osnovala PCU. Završen je dizajn dokumenata za svih dvanaest teritorijalnih strategija, uključujući bibliografske reference. Ove završene strategije su dostavljene podržanim teritorijama, a njihovo objavljivanje na lokalnim veb stranicama je u toku. Strategije su takođe dostupne na [veb-stranici EU PRO Plus programa](#).

Aktivnost 1.3 Sprovođenje aktivnosti koje doprinose društveno-ekonomskom rastu, predviđenih strategijama integralnog teritorijalnog planiranja

U toku je realizacija 18 integralnih projekata. Za sve projekte izrađeni su akcioni planovi i planovi nabavki, a u toku je izrada dokumentacije za javne nabavke radova i usluga. Do sada je objavljeno 36 procesa nabavki, od čega je potpisano 13 ugovora u okviru deset projekata.

U Šapcu je prvi tenderski proces bio neuspešan zbog ponuda koje premašuju predviđeni budžet. Šabac je nakon toga izvršio reviziju budžeta i ponovo raspisao tender za izgradnju fiskulturne sale za osnovne škole „Vuk Karadžić“ i „Sveti Sava“, kao i Predškolsku ustanovu „Naše dete“, sa novim rokom za podnošenje ponuda do 15. oktobra 2024. godine.

U Topoli je kompleksni projekat CREST, kojim rukovodi Regionalna agencija za ekonomski razvoj Šumadije i Pomoravlja (REDASP), naišao na zastoje. Kašnjenja u rekonstrukciji Kraljeve vinarije, koja je deo projekta koji sprovodi GIZ „EU za kulturno nasleđe i turizam“, otežala su pripremu tenderske dokumentacije za komplementarne radove. Nakon nekoliko sastanaka sa REDASP-om, opštinom Topola i projektantom, dogovoren je pristup i obim radova, a tenderski paket se očekuje do sredine oktobra. Tender za spomen kompleks Petrovi dvori u Rači uspešno je zatvoren, a u toku je ocenjivanje devet ponuđača. Tenderi u Arandelovcu i Kniću čekaju izradu glavnog projekta i dokumentacije.

U Zaječaru je ISTD projekat „Magija istočne Srbije“, koji grad sprovodi u saradnji sa Knjaževcem, Sokobanjom i Boljevcem, uspešno objavio tendere za radove u svim partnerskim lokalnim samoupravama osim Zaječara, koji je još uvek u fazi pripreme tendera. Tender u Sokobanji je u fazi evaluacije, dok su rokovi za tendere za Boljevac i Knjaževac produženi do oktobra.

U Užicu je projekat koji vodi Regionalna razvojna agencija (RRA) Zlatibor, usmeren na izradu jedinstvene studije identiteta urbanih sredina na teritoriji Užičkog ITI, završio četiri nabavke, uključujući izradu studije. Ovom aktivnošću ispunjeni su uslovi za plaćanje nakon održavanja početne konferencije.

Finalizovane su i raspisane dve nabavke u okviru realizacije ITI projekta u Pirotu u vezi sa unapređenjem obrazovnog ekosistema u urbanom području grada Pirota i opština Dimitrovgrad, Babušnica i Bela Palanka. Obe nabavke se odnose na meke mere dok je u pripremi nabavka infrastrukturnih radova sa Babušnicom, opštinom čija dokumentacija je najspremnijom za javnu nabavku.

U Nišu su u okviru realizacije projekta Aktivna zaštita kulturnog nasleđa „Tabula Peutingeriana“ finalizovane i raspisane tri nabavke, od kojih se dve odnose na radionice ko-kreacije, a treća na teritorijalni marketing. U toku je izrada idejnog projekta za rekonstrukciju ateljea u okviru Niške tvrđave, dok Zavod za zaštitu kulturnog nasleđa razmatra tehničku dokumentaciju za nabavku radova na „kazamatima“.

U Loznici, Program je podržao definisanje Projektnog zadatka (ToR) za Master plan za fabriku Viskoza, pri čemu je priprema nabavke u toku.

Kompleksni paketi nabavke za studije se razvijaju i u Kragujevcu za mašinsku radionicu u Vojnotehničkom institutu, u Kruševcu za rekonstrukciju srednjovekovnog grada Lazarevog grada i u Novom Pazaru za saobraćajnu studiju. Nabavke se očekuju do sredine oktobra 2024. godine.

U Kragujevcu, Regionalna agencija za ekonomski razvoj Šumadije i Pomoravlja (REDASP) započela je projekat Šumadija CONNECT. Ažurirana je i revidirana tehnička dokumentacija i Projektni zadatak za radove na rekonstrukciji zgrade Druge tehničke škole. Ažurirana procena je pokazala da je iznos budžeta potcenjen. Međutim, čeka se objavljivanje nabavke dok se ne potpiše formalni ugovor sa Gradom Kragujevcem koji pokriva dodatno sufinansiranje. Tender za angažovanje eksterne ekspertize za studijsku analizu kulturnih dobara i eksterne ekspertize za plan valorizacije kulturno-istorijskog nasleđa je zatvoren i u toku je ugovaranje.

U Užicu se ukazala potreba za promenom projekta kako bi se mogla objaviti nabavka za radove na rekonstrukciji krova Narodnog pozorišta. Proces nabavke za novi dizajn je završen, a akcioni plan ažuriran.

U Novom Pazaru je objavljena nabavka za radove na Reciklažnom centru dok je rok za podnošenje ponuda 11. oktobar 2024.

Rezultat 2: Unapređeni ekonomski rast u ciljnim opštinama

Osam od 20 podržanih projekata poslovne infrastrukture je završilo sve aktivnosti tokom kvartala i već su počele da daju rezultate, podstičući lokalni ekonomski rast i nove mogućnosti zapošljavanja.

U Mionici je završetkom vodovoda smanjen gubitak vode iz dotrajalih azbestnih cevi za 60 odsto. Nove pumpe na vodozahvatu Orlovine sada obezbeđuju stabilno snabdevanje 10.000 stanovnika i preduzeća u staroj industrijskoj zoni, što olakšava uspostavljanje nove zone. Nemačka kompanija Auto-Cabel, najveći investitor u ovoj oblasti, planira da uloži preko 5 miliona evra za proširenje poslovanja, uz potencijalno otvaranje 568 radnih mesta tokom tri godine kada bude dostupno stabilno vodosnabdevanje, kanalizacija i struja. Pored toga, završena su dva ciklusa obuke nemačkog jezika, koji pripremaju buduće zaposlene u Auto-Cabel-u za stručno usavršavanje u Nemačkoj.

U Novom Pazaru, završetkom izgradnje Smart City Centra, opremljenog sa više od 1.000 kvadratnih metara poslovnog prostora, obezbeđeno je 180 radnih prostora za IT industriju, u kojima se očekuje više od 100 novih zaposlenih. U zgradi se trenutno nalazi 15 subjekata koji su konkursnim procesom obezbedili radni prostor, a predviđeno je još 50 novih zaposlenih po dobijanju upotrebne dozvole.

U Kraljevu je završetkom projekta revitalizacije Mataruške banje obezbeđeno stabilno vodosnabdevanje za domaće preduzeće koje je renoviralo hotel Thermal, i oživelo turizam uz otvaranje 12 radnih mesta i planirano zapošljavanje 70 ljudi do kraja 2024. godine. Projekat je obuhvatio i postavljanje novog parkovskog mobilijara i dečijeg igrališta, poboljšavajući tako ponudu banje za stanovnike i posetioce.

U Knjaževcu, završetak infrastrukturnih radova na novoosnovanom Rehabilitaciono-banjskom centru u Rgoštu podržava razvoj banjskog turizma u okruženju.

Takođe, izradom projektne dokumentacije za projekte u Loznici, Kosjeriću i Bajinoj Bašti obezbeđena je neophodna tehnička osnova za ove investicije. Loznica je pribavila svu dokumentaciju za izgradnju zatvorenog bazena, dok je Kosjerić ispunio tehničke uslove za I fazu sistema daljinskog grejanja i završetak postojećeg sistema. Bajina Bašta je sada spremna da obezbedi sredstva za izgradnju multimedijalnog objekta sa neophodnom putnom i komunalnom infrastrukturom u sportsko-rekreativnom centru.

Pored 26 radnih mesta koja su otvorena podrškom ženama i mladim početnicima u poslovanju, otvorena su 33 nova radna mesta, od kojih 18 pripadaju ženama. Ukupan broj novih radnih mesta je 58, od čega 35 ili 60% čine žene.

Ukupno 30 od 43 korisnika/ce granta za početnike/ce završilo je društveno odgovorne aktivnosti od kojih je koristilo imalo 5.379 ljudi.

Aktivnost 2.1 Razvoj poslovne infrastrukture i usluga vezanih za poslovanje na lokalnom nivou

U ovom kvartalu, osam od 20 lokalnih samouprava (LS) završilo je sve aktivnosti u okviru svojih projekata poslovne infrastrukture, uključujući tri od osam projekata iz LOT-a 1 (fokus na opremanju privrednih zona), dva od pet projekata iz LOT-a 2 fokusiranih na razvoj turizam, i tri od sedam projekata iz LOT-a 3 usmerenog na izradu tehničke dokumentacije za ekonomski razvoj.

Od dvanaest projekata koji su u toku, jedanaest je završilo sve tenderske procese i napreduje kroz različite faze sprovođenja. Republička komisija za zaštitu prava ponuđača rešila je žalbe na tenderske procese u Šapcu, Preševu i Užicu, omogućivši ovim LSU da počnu infrastrukturne radove.

U Bosilegradu, pozitivni pomaci uključuju privlačenje investicija i sprovođenje infrastrukturnih radova. Preduzeće „Put Slobode“ iz Požege namerava da u bivšoj fabrici tekstila Kobos proizvodi garderobu, nakon infrastrukturnih unapređenja, a planira da u roku od pet godina zaposli 250 radnika. Do kraja tromesečja je počela implementacija, postignut napredak od 25 posto a raspisan je i tender za nabavku šivaćih mašina, sa rokom za otvaranjem ponuda određenim za 21. oktobra 2024. godine.

U Preševu, nakon potpisivanja ugovora sa najpovoljnijim ponuđačem, izvođač je zvanično uveden na lokaciju 19. avgusta 2024. godine, sa rokom za završetak od 90 dana.

U Malom Zvorniku ostvaren je značajan napredak u uređenju staza i vidikovaca na Orlovinama, uz nabavku informacionog kioska za organizaciju turizma i opreme za razvoj turističkih proizvoda i usluga. Program je odobrio Malom Zvorniku dvomesečno produženje do kraja novembra 2024. godine za završetak svih projektnih aktivnosti.

U Kragujevcu međutim, Grad je po drugi put poništio tender za sanaciju mosta preko Lepenice jer nijedan od pet ponuđača nije ispunio tražene reference. Jedan od ponuđača podneo je žalbu Republičkoj komisiji za zaštitu prava ponuđača, odlažući nameru Kragujevca da po treći put ponovo raspiše radove.

Među projekata podrške za izradu tehničke dokumentacije, Loznica, Bajina Bašta i Kosjerić su završili svoju dokumentaciju, dok je Lajkovac dobio lokacijske uslove, malo odlažući završetak projektovanja. Lajkovcu je odobreno produženje za završetak projekta od dva meseca do kraja novembra 2024. godine. Realizacija projekata u Zaječaru i Paraćinu kasni, dok je Surdulica, prvobitno najnaprednija, sredinom septembra 2024. godine dobila odobrenje Državne revizije za idejno rešenje, čime je projektantu omogućeno da izradi projekat građevinske dozvole.

Tokom ovog tromesečja, Program je razmotrio i obradio četiri zahteva za isplatu druge tranše i utvrdio da neće biti potrebna druga isplata za Kosjerić, Bajinu Baštu, Paraćin i Ćupriju, pošto su ugovoreni iznosi za tehničku dokumentaciju bili ispod predviđenih iznosa. Pored toga, Ćuprija nije ispunila uslove za drugu tranšu u predviđenom roku.

Aktivnost 2.2 Povećanje konkurentnosti i održivosti preduzeća koje doprinosi ekonomskoj stabilnosti lokalnih zajednica

Od 43 grantova dodeljena po [Pozivu za podnošenje predloga za podršku ženama i mladima početnicima u poslovanju](#), 30 grantova je završeno, dok je 12 još u realizaciji, a jedan korisnik je otkazao učešće zbog povećanja cena opreme. U okviru 76 procesa nabavke nabavljeno je više od 200 komada nove opreme. 30 korisnika grantova završilo je svoje društvene odgovornosti aktivnosti (CSR), uključujući donacije opreme i potrepština lokalnim školama i vrtićima, kao što su školske klupe, TV oprema, uz novčane priloge za humanitarne organizacije i kulturne događaje. Startupovi su takođe organizovali obuke iz arhitekture za mlade i radionice za decu osnovnih škola, i dali doprinos lokalnim sportskim i kulturnim udruženjima sredstvima i robom, kao i logističkom podrškom kao što je čišćenje tepiha i podova za centar za socijalne usluge.

Rezultat 3: Poboljšana socijalna infrastruktura i socijalna kohezija u ciljnim opštinama

U septembru 2024. godine, Program je sproveo sveobuhvatnu evaluaciju rezultata postignutih u okviru aktivnosti kojom je podržano 20 projekata jačanja socijalnih usluga, a koje su ostvarile direktnu korist za preko 8.400 ljudi. Slede ključni rezultati intervencije, dok je kompletna procena dostupna kao poseban izveštaj¹:

¹ Izveštaj o aktivnosti unapređenja socijalnih usluga je dostupan u Aneksu III, 3.2 www.euproplus.org.rs

- Ukupno je uspostavljeno i/ili poboljšano 28 socijalnih usluga i preko 7.700 ljudi iz ranjivih grupa je imalo direktnu korist
- Aktivnost je realizovana u 22 LSU uz formalno učešće 48 aktera, uključujući 23 OCD, 17 predstavnika LSU, šest ustanova socijalne zaštite i dva doma zdravlja.
- Uspostavljeno je pet novih licenciranih službi socijalne zaštite u Bojniku, Lebanu, Kraljevu, Kragujevcu i Žitorađi, a prošireno je pet postojećih u Loznici, Kragujevcu, Beloj Palanci i Tutinu, čime je omogućen direktan pristup uslugama za 135 novih korisnika, prvenstveno dece i odraslih sa invaliditetom i starima u ruralnim sredinama
- Dve organizacije su licencirane za pružanje usluga socijalne zaštite u Kraljevu i Bojniku
- Ukupno 92 lica su akreditovana za pružanje usluga socijalne zaštite u Loznici, Bojniku, Lebanu, Kragujevcu, Babušnici, Zaječaru, Žitorađi i Beloj Palanci.
- Šest inovativnih i tri integrisane usluge pilotirano je u Kragujevcu, Nišu, Tutinu, Zaječaru, Babušnici, Velikoj Plani, Leskovcu, Trsteniku, Brusu i Prijepolju ostvarujući korist za 331 korisnika iz ugroženih grupa.
- Ukupno 30 stručnjaka socijalne zaštite dobilo je sertifikat za uvođenje inovativnih usluga u Nišu, Velikoj Plani i Leskovcu
- Ukupno 70 lica (91% žena) zaposlilo se na određeno ili neodređeno vreme kao pružaoci usluga i stručni saradnici u Loznici, Čupriji, Bojniku, Lebanu, Kragujevcu, Babušnici, Čićevcu, Čajetini, Kraljevu, Zaječaru, Nišu, Novom Pazaru, Žitorađi, Boru, Beloj Palanci i Tutinu
- Zdravstvena zaštita u jedanaest sela u opštinama Čuprija i Čićevac ponovo je uspostavljena, nakon prekida zbog covid-19 krize, za preko 6.500 stanovnika, uglavnom starijih.
- Izrađena su tri strateška dokumenta za unapređenje usluga socijalne zaštite u Zaječaru, Prijepolju i Kragujevcu, kao i četiri protokola za krizne reakcije u vezi sa pružanjem socijalnih usluga u Velikoj Plani, Čajetini, Kragujevcu i Boru. Četiri istraživanja o efektima pilotiranih inovativnih usluga sprovedena su u Leskovcu, Trsteniku, Brusu i Prijepolju, dok su u Kragujevcu i Zaječaru sprovedena istraživanja fokusirana na položaj ranjivih i marginalizovanih grupa u ovim lokalnim samoupravama
- Preko 40 organizacija i ustanova povećalo je svoje kapacitete za pružanje socijalnih usluga opremanjem i/ili renoviranjem prostorija i realizacijom 35 različitih aktivnosti izgradnje kapaciteta za jačanje znanja i veština ljudskih resursa.

Završetkom aktivnosti u okviru dva lokalna infrastrukturna projekta u Bujanovcu i Sjenici, završeno je svih 37 lokalnih infrastrukturnih grantova podržanih kroz Program. U Bujanovcu, završetkom hidro i elektro instalacija, uz čišćenje transfer stanice, lokalna samouprava i javno komunalno preduzeće (JKP) stekli su neophodne pretpostavke za dalji razvoj transfer stanice i njeno povezivanje na regionalnu deponiju. „Meteris” u Vranju. Slično, u Sjenici su završetkom radova i nabavkom nameštaja i kontejnera za privremeno skladištenje nusproizvoda životinjskog porekla uspostavljena osnova za održivo upravljanje nusproizvodima životinjskog porekla u skladu sa propisima i praksom EU.

Pored toga, izgrađeni most u Vrnjačkoj Banji omogućava nesmetanu komunikaciju građana, a smanjuje rizik od poplava za zajednicu.

Aktivnost 3.1 Razvoj i unapređenje infrastrukture koja doprinosi poboljšanom kvalitetu života

U Bujanovcu su završeni radovi na hidro i elektro instalacijama na transfer stanici, a rešeni su problemi upravljanja otpadom čime je omogućen tehnički prijem krajem septembra 2024. Uštede na projektu dovele su do Aneksa za radove na čišćenju deponije. Finansijska verifikacija i narativno izveštaj su završeni, što je omogućilo Bujanovcu da dobije drugu tranšu finansiranja. Akcioni plan za operacionalizaciju transfer stanice, sa rokovima i resursima, predat je LSU na dalje planiranje.

U Sjenici su u izveštajnom periodu završeni svi ugovoreni radovi na objektu i pratećoj dokumentaciji, uz nabavku nameštaja i dva kontejnera za odlaganje životinjskih proizvoda, umesto prvobitno planirana četiri zbog nedovoljno projektnih sredstava. LSU će se sada fokusirati na aktivnosti zatvaranja projekta u narednom periodu.

Aktivnost 3.2 Podrška javnim institucijama, uključujući institucije socijalne zaštite, da unaprede socijalne usluge i pripremljenost za vanredne situacije

Nakon zatvaranja preostalih pet grantova, uspešno je okončano 20 projekata za jačanje socijalnih usluga. Program je pripremio Izveštaj o realizaciji koji nudi sveobuhvatan pregled sprovođenja i postignutih rezultata. Pored toga, Izveštaj uključuje uvid u naučene lekcije, ključne nalaze i preporuke zasnovane na stečenim iskustvima, relevantne za planiranje budućih intervencija slične prirode.

Aktivnost 3.3 Podrška aktivnostima vezanim za sprečavanje i suzbijanje pandemije kovida 19

Ova aktivnost je završena u ranijim izveštajnim periodima.

Aktivnost 3.4 Podrška za sanaciju šteta izazvanih poplavama

Izgradnja mosta preko Male Reke u opštini Vrnjačka Banja, završena 23. jula 2024. godine, most je tehnički pušten u rad i predat na korišćenje i održavanje 20. avgusta 2024. godine.

Radovi na mostu preko reke Krčmare u opštini Rača, uprkos tome što je završeno 80 odsto radova, naišli su na dalja kašnjenja zbog neslaganja između projektne dokumentacije i stvarnog stanja na lokaciju. Izvođač se trudi da obezbedi adekvatan materijal za izgradnju puteva, malo odlažući planirani završetak koji je prvobitno zakazan za 15. septembar za 10. oktobar 2024. godine.

Program je produžio rok izvođaču „HPS“, kompaniji koja pruža usluge nadzora za radove na mostu koje je ugovorio UNOPS i za radove na regulaciji korita koje je ugovorila opština Rača, koji takođe kasne.

2.2 Upravljanje i rukovođenje

2.2.1 Upravljanje Programom

Članovi Upravnog odbora Programa (UOP) aktivno su podržavali i usmeravali implementaciju Programa tokom kvartala. Razgovori sa Delegacijom EU (EU) u Srbiji, Ministarstvom za evropske integracije (MEI) i Stalnom konferencijom gradova i opština (SKGO) o programu nasledniku nastavljeni su sa nekoliko sastanaka održanih tokom kvartala.

Sledeći sastanak UOP je planiran za decembar 2024.

2.2.2 Koordinacija

Program je predstavio svoje aktivnosti na promovisanju integralnog održivog teritorijalnog razvoja (ISTD) i projekata urbanog zelenila na konferenciji o projektu [Zeleni gradovi u Srbiji pod nazivom „Unapređenje urbanog ozelenjavanja za održivu budućnost u Srbiji“](#) Zeleni gradovi u Srbiji pod nazivom „Unapređenje urbanog ozelenjavanja za održivu budućnost u Srbiji“ koju je organizovala Ambasada Kraljevine Holandije.

Kao rezultat napora Programa da podrži Ministarstvo za evropske integracije (MEI) da identifikuje partnerstva za [INTERREG Europe](#), šest partnera sa pet podržanih teritorija odobreno je u okviru restriktivnog poziva za podnošenje predloga projekata. Ovaj poziv je omogućio da ranije odobreni projekti EU dodaju do dva nova partnera iz još sedam zemalja. Teme obuhvaćene kroz ovih šest projekata imaju za cilj da unaprede politike u okviru podržanih teritorijalnih strategija i doprinesu procesima izgradnje kapaciteta na osnovu rezultata Programa. Program je pomogao MEI u povezivanju odobrenih partnera EU sa podržanim teritorijama, motivisanju lokalnih aktera da se prijave, povezivanju odgovarajućih teritorijalnih strategija i srodnih politika, i diskusiji o potencijalnim strateškim temama sa partnerima iz EU.

Tokom organizovanja poseta za visoke zvaničnike DEU sprovedene su sveobuhvatne koordinacione aktivnosti na terenu, uključujući konsultacije sa predstavnicima DEU. Organizacija tri dvodnevne posete šefa za saradnju DEU, koje su uključila je intenzivnu saradnju sa drugim projektima koje finansira EU, kao što su GIZ-ov „EU za kulturno nasleđe i turizam“, UNDP-ov projekat ReLoad i UNOPS-ov EU SHAI program. Nastavljena je redovna saradnja i koordinacija sa EU info centrom, odnosno Evropskom kućom u vezi sa medijskom promocijom projekata finansiranih od strane EU i posetama predstavnika Delegacije EU.

2.2.3 Ljudski resursi

U skladu sa procesom upravljanja učinkom UNOPS-a, tokom trećeg tromesečja 2024. godine, svo osoblje EU PRO Plus-a je prošlo procenu učinka sredinom godine, pri čemu su sa supervizorima razgovarali o napretku ka postavljenim ciljevima za ovu godinu.

Tokom tromesečja održano je nekoliko aktivnosti unapređenja znanja. Menadžer projekta je završio Obuku za izvrsnost upravljanja projektima organizovanu na regionalnom nivou UNOPS-a. Svo osoblje EU PRO Plus-a završilo je obaveznu obuku za podizanje svesti o sajber sigurnosti, koja podiže svest o rizicima sajber bezbednosti i zahtevima za izveštavanje, posebno u svetlu sve većeg globalnog sajber rizika. Dodatno, jedan član osoblja je završio sertifikaciju Aspiring People Leaders, koja ima za cilj da pripremi kolege koji formalno još ne nadgledaju druge sa nekim od osnovnih alata potrebnih da pozitivno utiču na organizaciju i jednog dana postanu lideri ljudi. Takođe, jedan član tima je takođe završio oneUNOPS Collect kurs, ključan za edukaciju kolega o tome kako da koriste oneUNOPS Collect platformu, jednu od dve platforme koje se sastoje od modula upravljanja zdravljem, bezbednošću, socijalnim i ekološkim menadžmentom (HSSE), i kako se može koristiti za prikupljanje podataka uz korišćenje i integraciju HSSE obrazaca.

2.2.4 Nabavke i bespovratna sredstva

Tokom trećeg kvartala 2024. administrativno je zatvoreno 26 sporazuma o bespovratnoj pomoći (GSA), što je doprinelo ukupno brojki od 228 zatvorena granta. Trenutno je u primeni 45 GSA za koje je izdato petnaest amandmana, a dodatnih 40 GSA je u postupku administrativnog zatvaranja. Finansijso izvršenje Programa kroz mehanizam grantova postignuta je sa 22 obrađena zahteva za plaćanje.

Procesi nabavki koji su sprovedeni tokom kvartala podržali su realizaciju aktivnosti i usluga za studijsku posetu Nemačkoj i razne manje procese nabavke koji se odnose na nabavku usluga štampanja kalendara za 2025. i promotivne aktivnosti.

2.2.5. Finansije

Glavni finansijski pokazatelji su sledeći:²

- Ukupno izvršenje budžeta Programa EU PRO Plus na dan 30. septembar 2024. godine iznosilo je 30.766,497,43 evra ili 72,20% budžeta programa
- Izvršenje u trećem tromesečju 2024. godine iznosilo je 3.692.538,73 evra.
- Projektovano izvršenje za naredni izveštajni period je 6.091.578,51 evra.

Peta tranša u iznosu od 3.974.726,13 evra prebačena je u Programu 10. septembra 2024. godine.

2. RIZICI I OTVORENA PITANJA

Tokom kvartala, Program je proaktivno upravljao rizicima i problemima. Među aktuelnim problemima i rizicima koji utiču na Program su:

- **Grad Kragujevac se suočava sa značajnim kašnjenjima u realizaciji projekta poslovne infrastrukture zbog nekoliko neuspešnih javnih nabavki za radove.** Na drugom tenderu za rekonstrukciju mosta u zoni FAS-a nije obezbeđen ugovor, zbog čega je Grad Kragujevac raspisao treći ponovni tender. Međutim, jedan od pet ponuđača je osporio ovu odluku, a Republička komisija sada ocenjuje tužbeni zahtev. Iako je zakonski rok za rešavanje 30 dana, mogao bi se produžiti na tri meseca ako je potrebna prateća dokumentacija, kao što je bio slučaj sa projektom u Šapcu. Ovakva kašnjenja mogu da ometaju sledeću nabavku, rizikujući da ona ne bude završena do kraja 2024. Ako se ovaj rizik materijalizuje, Kragujevac bi mogao da izgubi sredstva za sanaciju mosta, što bi zahtevalo preraspodelu sredstava na drugi projekat sa rezervne liste.
- **Ćuprija nije u mogućnosti da realizuje sredstva iz druge rate Programa zbog neblagovremenog plaćanja izvođaču radova i obezbeđivanja sufinansiranja u ugovorenom roku.** I pored završetka svih radova na trafo stanici kako bi se obezbedilo snabdevanje električnom energijom potencijalnih investitora u industrijskoj zoni Minel, Ćuprija nije obezbedila potrebna sredstva za sufinansiranje, niti isplatila izvođaču na vreme da bi se omogućio zahtev za drugu ratu. Nakon zvaničnog obaveštenja, Program se sastao sa predstavnicima Ćuprije, koji su se saglasili da obezbede blagovremeno plaćanje pre zatvaranja projekta.
- **Uprkos napretku u projektima poslovne infrastrukture, sedam projekata može zahtevati produženje zbog kašnjenja u tenderskim procesima ili izdavanja lokacijskih uslova za izradu projekta.** Program će pažljivo pratiti napredak i pojedinačno rešavati zahteve za produženje roka kako bi se olakšao završetak svih projektnih aktivnosti.
- **Zbog odsustva gradonačelnika Loznice tokom ovog tromesečja, koordinacija je izostala, što je dovelo do kašnjenja oba granta dodeljena u okviru ISTD šeme.** Nijedan od 16 planiranih postupaka javnih nabavki za septembar nije objavljen, zbog čega je Program uputio zvanično pismo gradonačelniku. Ukoliko Loznica ne obezbedi plan oporavka i ne pokrene raspisivanje tendera za ključne aktivnosti, možda neće završiti sve planirane aktivnosti u roku za grant. Program podržava tim za sprovođenje projekata kroz svakodnevnu komunikaciju kako bi pomogao u pokretanju ovih aktivnosti.

² Iako ove brojke pružaju kvalitetan uvid u trošenje sredstava Programa, konačne brojke se navode samo u finansijskim izveštajima Programa.

3. ODRŽIVOST: Društveni, ekološki, ekonomski, nacionalni kapaciteti

Završetkom aktivnosti jačanja socijalnih usluga, Program je uardio analizu kako bi se procenio status novoosnovanih i proširenih socijalnih usluga koje zahtevaju dalje praćenje. Većina projekata je obezbedila institucionalnu i finansijsku održivost ili aktivno napreduje ka ovom cilju.

U Žitorađi je sa novom školskom godinom ponovo pokrenuta usluga lični pratilac deteta, nakon što je Skupština opštine odobrila sredstva iz budžeta. U Loznici, OCD je nastavila sa proširenjem usluga kućne nege za stare u ruralnim sredinama, uz podršku lokalne samouprave (LSU) od dva miliona dinara. U Zaječaru je izrađen Nacrt strategije razvoja socijalne politike, koji prepoznaje službu terenskog rada, postavljajući temelje za održivost službe. Iako postoji kašnjenje u usvajanju Strategije zbog procedura lokalne samouprave, ono se očekuje do kraja 2024. godine, a vodeća OCD će nastaviti da finansira uslugu kroz svoje aktivnosti socijalnog preduzetništva.

U Kraljevu su lokalni izbori ranije odlagali donošenje odluka neophodnih za institucionalnu i finansijsku podršku pružanju usluga, što je rezultiralo prekidom rada Dnevnog boravka za osobe sa autizmom po prestanku podrške Programu. Međutim, sva proceduralna pitanja sa Gradom Kraljevom su sada rešena, a OCD očekuje da će ponovo pokrenuti pružanje usluga koje je EU PRO plus podržao u oktobru 2024. Detaljan pregled održivosti ove intervencije dostupan je u Izveštaju o aktivnostima na jačanju socijalnih usluga.

U Bujanovcu i Sjenici, dva finalizovana lokalna infrastrukturna projekta su koncipirana kao održiva, ali je za punu održivost potreban dalji rad. Projekat u Bujanovcu uspostavio je neophodnu infrastrukturu i akcioni plan za transfer stanicu, ali njen rad zavisi od završetka regionalne deponije Meteris u Vranju, koji se očekuje do kraja 2027. godine. Kada bude u punoj funkciji, transfer stanica će unaprediti kvalitet vazduha i upravljanje otpadom za preko 43.000 stanovnika.

Program je takođe uspostavio infrastrukturne uslove za sakupljanje nusproizvoda životinjskog porekla za dve susedne opštine, koje se nalaze u blizini Sjenice. Održano je šest radionica o upravljanju nusproizvodima životinjskog porekla, a solarna elektrana od 30 kV snabdevaće obnovljivu energiju kako bi se osigurala održivost. Međutim, za objekat je potrebna licenca Veterinarske uprave, koja zavisi od dobijanja specijalizovanog vozila za prikupljanje otpada, za šta su potrebna dostupna sredstva u budžetu LSU. Sjenica se prijavila za ovo vozilo putem javnog poziva japanske ambasade. Kada počne da radi, očekuje se da će objekat smanjiti nelegalno odlaganje nusproizvoda životinjskog porekla za 90% i podržati sertifikaciju za mala i srednja preduzeća u prehrambenoj industriji, od čega će imati koristi preko 10.000 direktnih korisnika.

Projekti poslovne infrastrukture su već pokazali održivost. Projekat u Šapcu nastavlja da doprinosi otvaranju radnih mesta kroz ulaganja u tri fabrike koje je izgradila kineska kompanija Minth, iako projekat još nije završen. Slično, Novi Pazar Smart City Centar počinje da prima nove stanare, podstičući kreativno poslovanje i samostalne preduzetnike. Mionica je takođe obezbedila održivost sistema vodosnabdevanja, ne beležeći gubitak u mreži, što je značajno poboljšanje u odnosu na prethodnih 60% gubitka.

4. MEĐUSEKTORSKE TEME:

Dobro upravljanje, rodna ravnopravnost, socijalna inkluzija, zaštita životne sredine i klimatske promene i digitalizacija

Realizacija [18 projekata u okviru Javnog poziva za dostavljanje predloga za integralne projekte, proizašle iz 12 teritorijalnih strategija koje je podržao Program](#), prati proces ko-kreacije u skladu sa kriterijumima poziva. Ovo uključuje različite zainteresovane strane u razvijanju predloga kroz konsultacije, radionice i javne forume za procenu ishoda i uticaja projekta, fokusirajući se na mogućnosti i prepreke za nove prakse upravljanja u održivom urbanom razvoju.

Tokom izveštajnog perioda, svih 12 korisnika grantova, kojima su odobrena sredstva u okviru 18 integralnih projekata, prošli su procenu zaštite od seksualne eksploatacije i zlostavljanja (PSEA), kao i procenu kapaciteta, pre potpisivanja GSA. Prosečna ocena rizika SEA procenjenih primalaca grantova bila je Srednji kapacitet i usaglašeni su planovi implementacije za jačanje kapaciteta. Sredinom septembra izvršena je prva ponovna procena i šest korisnika grantova je ocenjeno kao puni kapacitet. Preostalih šest korisnika grantova se pomno prati i biće ponovo procenjeni u zadatim rokovima.

Studijska poseta Nemačkoj u septembru uključila je učesnike iz sedam lokalnih samouprava (LSS) koje sprovode strategije održivog urbanog razvoja (SUD), zajedno sa predstavnicima Ministarstva za evropske integracije (MEI) i Ministarstva privrede (MP). Od 21 učesnika, 15 su bile žene, što je činilo preko 70% grupe. Učesnici su mogli da se upoznaju sa različitim aspektima urbanog razvoja, uključujući rodnu ravnopravnost, urbanu bezbednost u Berlinu i strukturne promene u Lužici. Poseta Kotbusu, posebno [Centru kompetencija za regionalni razvoj Savezne kancelarije za izgradnju i regionalno planiranje](#), pružila je uvid u izazove sa kojima se suočavaju mali i srednji nemački gradovi. Istraživači Centra su istakli važnost razmatranja i kvantitativnih indikatora razvoja i subjektivnih percepcija pogođenih populacija, uključujući rodno segregirane podatke, u donošenju odluka.

U skladu sa principima dobrog upravljanja, Program zahteva od korisnika grantova koji su uključeni u socijalne usluge da sklope sporazume koji regulišu vlasništvo i korišćenje opreme nabavljene za pružanje usluga. Grad Novi Pazar potpisao je ugovor o donaciji sa Centrom za socijalni rad za potvrdu zvanične primopredaje opreme za usluge porodičnog savetovanja. Slično tome, opština Bela Palanka je potpisala sporazum sa partnerskom organizacijom civilnog društva (OCD), kojim se obezbeđuje da LSU zadrži vlasništvo nad opremom koja je preneti za uslugu lični pratilac deteta.

Akcioni plan razvijen u okviru projekta lokalne infrastrukture u Bujanovcu opisuje procese upravljanja za Javno komunalno preduzeće „Komunalac“, koje će nadgledati transfer stanicu. Javno komunalno preduzeće „Vrelo“ iz Sjenice mora da proširi svoje usluge na upravljanje novoosnovanim postrojenjem za nusproizvode životinjskog porekla. Odluka o osnivanju ove nove usluge je u nacrtu, a potrebno je da se JKP „Vrelo“ zvanično registruje za njeno pružanje.

Opštinsko veće u Golupcu je tokom kvartala donelo odluku o formiranju muzeja u objektu koji je rekonstruisan i opremljen sredstvima Programa putem LIP poziva. Pored toga, Loznica je usvojila mere upravljanja za završen projekat poslovne infrastrukturne, Kraljevo je sprovedo promotivne mere, a Knjaževac je odlučio da upravljanje banjom Rgošte privremeno poveri Agenciji za razvoj umesto prvobitno predloženog preduzeća „Stara planina“.

5. KOMUNIKACIJE I VIDLJIVOST

Uspešno je organizovano ukupno terenskih poseta, uključujući četiri dvodnevne terenske posete: poseta zamenice ambasadora EU i 12 zamenika šefova misija (DHoM) zapadnoj Srbiji 10. i 11. septembra, obuhvatajući četiri LSU i projekte i tri dvodnevne terenske posete šefa za saradnju Delegacije EU (HoC) od 31. jula do 14. avgusta, koje su obuhvatile 12 lokalnih samouprava i 24 projekta, od kojih je 16 realizovano u okviru EU PRO Plus i njegovog prethodnika, EU PRO. Ove posete su koordinisane sa EU SHAI projektom, GIZ projektima i ReLoad projektom koji je implementira UNDP. Takođe, 27. septembra u okviru EU Nedelje mogućnosti, organizovana je poseta Niškom ITI projektu u okviru Niške tvrđave za šefa delegacije DEU i ministarku za evropske integracije, zajedno sa predsednicima četiri lokalne samouprave koje učestvuju u projektu.

Preduzete su sveobuhvatne koordinacione aktivnosti za sve posete uključujući pripremu trinaest detaljnih brifing dokumenata i pregleda projekata, koji su obuhvatali terenske posete na visokom nivou, podršku Bujanovcu, Bosilegradu i Dimitrovgradu i brifing za sastanak prijatelja jugozapadne Srbije na zahtev DEU. Takođe je izrađena lista projekata za MEI projekat o digitalizaciji nacionalne baštine. Takođe, pružena je podrška organizaciji posete regionalnog direktora UNOPSa za Evropu i Centralnu Aziju, uključujući i prezentaciju uspešnih projekata UNOPSa u sektoru obrazovanju za visoke predstavnike Ministarstva prosvete Crne Gore. Komunikacioni tim je pripremio brifing dokumente za terenske posete projektima koje sprovodi UNOPS u okviru evaluacije okvira saradnje UN-a za održivi razvoj sa Republikom Srbijom.

Pripremljeno je 11 saopštenja za javnost, od kojih je pet promovisalo zatvaranje projekata poslovne infrastrukture u Kraljevu i Knjaževcu, završetak izgradnje mosta u Vrnjačkoj Banji i početak radova u Preševu i Malom Zvorniku. Ove aktivnosti, zajedno sa posetama na visokom nivou, generisale su 445 pozitivnih medijskih izveštaja (195 u nacionalnim medijima).³ Međutim, medijska pokrivenost je bila ograničena jer posete DEU nisu bile otvorene za medije, pa je EU PRO Plus kreirao sadržaj za veb-stranicu EUD i društvene medije kako bi dokumentovao ove posete projekta.

Dva digitalna izdanja Programskog biltena distribuirana su za preko 3.500 partnera: [EU PRO+ Bilten #7 - Dobar, najbolji i integralni – ekskluzivno vaše EU PRO Plus novosti!](#) i [EU PRO+ Bilten #8 - Letopis: Solarni podsticaj i talasi razvoja](#).

Prateći sprovođenje Programa, napor u pogledu vidljivosti su sve više fokusirani na organizovanje poseta projektima i predstavljanje uspešnih priča. Do danas je kreirano 20 video priča o Programu, a inovativni onlajn upitnik je podeljen sa korisnicima MSP kako bi se dokumentovao njihov preduzetnički put. Ukupno 108 projekata (38%) je promovisano kroz medije, zvanične posete, saopštenja za javnost i uspešne priče.

[Opštinski profili](#) su ažurirani⁴ a nabavka materijala za vidljivost (nalepnice i sertifikati) uspešno je završena u septembru. Ostala podrška programa uključivala je pripremu izveštaja o podršci za grantove za MSP, izradu izveštaja o pregledu podrške za industrijske zone i podršku ISTD projektima u razvoju tenders za komunikacionih aktivnosti, uključujući uspostavljanje modela komunikacionog plana projekta ITI koji će se pilotirati u okviru projekta Šumadija CONNECT.

6. STEČENE POUKE

LSU bi trebalo da efikasnije planiraju rashode svog sufinansiranja u budžetu projekta. Za realizaciju integralnih projekata, LSU su planirale trošak svog sufinansiranja u budžetu projekta u okviru svojih budžetskih linija za plaćanje mekih aktivnosti i drugih troškova koji nisu u vezi sa građevinskim radovima. To

³ Aneks IV.4.1_Pregled medijske pokrivenosti EU PRO Plus programa_III kvartal 2024.

⁴ Dostupni statistički podaci koji se odnose na stanovništvo, broj aktivnih preduzetnika i preduzeća.

znači da, kada prenesu sufinansiranje na podračun, ne mogu da koristiti sredstva za plaćanje radova i samim tim imaju problema sa dinamikom rashoda, a samim tim i ispunjavanjem uslova za prenos druge tranše iz Programa. Važno je uputiti lokalne samouprave da planiraju svoje sufinansiranje za plaćanje radova što bi im omogućilo da dođu do praga za uplatu tranše ranije tokom implementacije projekta.

Podrška startapovima u izuzetno nerazvijenim oblastima zahteva više tehničke podrške zbog niskih kapaciteta. Startapovi koji rade u izuzetno nerazvijenim oblastima iskusili su više poteškoća u implementaciji i administriranju grantova zbog niskog kapaciteta kao i nedostatka osnovnih usluga podrške u svojoj oblasti. Pružanje tehničke pomoći u implementaciji grantova zajedno sa praćenjem grantova je od suštinskog značaja za uspešnu implementaciju ovih grantova.

1. SLEDEĆI IZVEŠTAJNI PERIOD

U nastavku teksta su navedeni ključni međuciljevi za naredni period:

Rezultat 1. Poboljšano planiranje razvoja u ciljnim opštinama i uvođenje koncepta ITI

- Aktivnost 1.1 Finalizacija Nacrta ISTD studije
- Aktivnost 1.1 Pripremljena i sprovedena obuka - Koordinacija implementacije Integralnih teritorijalnih instrumenata (ITI): učenje iz prakse za MEI
- Aktivnost 1.2 Uspostavljanje preostalih 11 Jedinica za koordinaciju projekta (PCU)
- Aktivnost 1.2 Završen pristup modulu obuke IV CB Plana - uspostavljanje PCU, obuka o integralnim projektima i investicionim programima
- Aktivnost 1.3 Praćenje realizacije 18 integralnih projekata

Rezultat 2. Unapređeni ekonomski rast u ciljnim opštinama

- Aktivnost 2.1 Praćenje realizacije preostalih 12 projekata poslovne infrastrukture
- Aktivnost 2.1 Podrška transferu isplate druge tranše za najmanje šest korisnika grantova
- Aktivnost 2.1. Pažljivo praćenje procesa nabavke za EI projekat u Kragujevcu

Rezultat 3. Poboljšana socijalna infrastruktura i socijalna kohezija u ciljnim opštinama

- Aktivnost 3.1 Priprema izveštaja o podršci Programa lokalnim infrastrukturnim projektima
- Aktivnost 3.4 Monitoring završetka radova na mostu u opštini Rača.

Aktivnosti Programa u oblasti komunikacija

- Organizacija kalendarskog takmičenja
- Bilten #9
- Priprema uspešnih priča
- Izrada tematskih pregleda podataka o podršci Programa

LFM – Napredak u odnosu na pokazatelje

Legenda

	Aktivnost je sprovedena, a rezultati ostvareni u skladu sa postavljenim ciljevima
	Aktivnost napreduje u skladu sa planom
	Aktivnost se odvija uz kašnjenje koje je pod kontrolom
	Aktivnost je kritična

Objektivno proverljivi pokazatelji	Objektivno proverljivi pokazatelji – konkretan cilj	Napredak ostvaren tokom izveštajnog perioda
Opšti cilj: Doprineti društveno-ekonomskom razvoju, prosperitetu i socijalnoj koheziji društva u Srbiji	Pozicija na rang listi Svetske banke o uslovima poslovanja - 74	Nije dostupno. Svetska banka je prestala da objavljuje Izveštaj o uslovima poslovanja.
	Pozicija na listi Indeksa globalne konkurentnosti - 69	Svetski ekonomski forum je prekinuo objavljivanje uporednog rangiranja zemalja prema Indeksu globalne konkurentnosti za vreme turbulentnog perioda izazvanog pandemijom kovida 19.
SO1. Smanjiti društveno-ekonomske razlike u dva regiona u Srbiji	BDP u Regionu Šumadije i Zapadne Srbije i broj nezaposlenih - 20 %/ 101.760	Udeo Regiona Šumadije i Zapadne Srbije u nacionalnom BDP-u opao je za 0,3% na 18,4% u 2022. u odnosu na 2021. godinu. Broj nezaposlenih u Regionu Zapadne Srbije bio je 92.900 lica u 2022. godini, što je smanjenje za 12,3% u poređenju sa 2019. godinom kao referentnom.
	BDP u regionu Jugoistočne Srbije i broj nezaposlenih - 14,2% / 83.712	Udeo Regiona Južne i Istočne Srbije u nacionalnom BDP-u smanjen je za 0,1% na 15,2% u 2022. godini u poređenju sa 2021. kao referentnom godinom. Broj nezaposlenih lica u Regionu Zapadne Srbije bio je 73.100 u 2022. godini, što je pad za 16,2% u poređenju sa 2019. godinom kao referentnom.
REZULTAT 1		
Poboljšano planiranje razvoja u ciljnim opštinama i uvođenje koncepta ITI		
Rezultat 1. Poboljšano planiranje razvoja u ciljnim opštinama i uvođenje koncepta integralnog i održivog teritorijalnog razvoja (ISTD)	OC 1.1 Broj usvojenih strategija integralnih teritorijalnih investicija (ITI) i održivog urbanog razvoja (SUD) i broj LSU obuhvaćenih ovim strategijama (odgovara IPA PF 2.11) – Najmanje 15 strategija kojima će biti obuhvaćeno najmanje 35 LSU	Svih 12 podržanih strategija, koje obuhvataju 31 LSU, usvojene su od strane 31 lokalna skupština
	OC 1.2 Otpočelo sprovođenje najmanje 80 posto usvojenih strategija SUD i ITI sa najmanje tri različita izvora finansiranja - najmanje 12 (sredina 2024.)	Putem Javnog poziva za integralne projekte odobreno je 18 projekata iz 11 teritorija.

Rezultat 2 Unapređeni ekonomski rast u ciljnim opštinama	OC 2.1 Broj otvorenih radnih mesta ili radnih mesta čije otvaranje je omogućeno - najmanje 300 (2023. godina)	<p>Otvorena su ukupno 332 nova radna mesta, od čega 177 (53,3%) čine žene.</p> <p>Dobitnici grantova podržanih MSP otvorili su 274 nova radna mesta, od čega 142 (52%) nova radna mesta zauzimaju žene.</p> <p>Podržani žene i mladi početnici u poslovanju (startupi) otvorili su 58 novih radnih mesta, od čega 35 (60%) novih radnih mesta zauzimaju žene.</p>
	OC 2.2 Broj početnika u poslovanju i MMP koja su imala koristi - 500 (2023. godina)	<p>Ukupno 512 MSP je dobilo podršku kroz aktivnosti koje sprovodi 16 OPP. Ukupno 113 MMP je dobilo podršku u vidu direktnih bespovratnih sredstava. Pored toga, dodeljeno je 39 paketa bespovratnih sredstava, a za još šest je u toku proces sklapanja ugovora sa ženama i mladima početnicima u poslovanju u izrazito nedovoljno razvijenim opštinama.</p>
	OC 2.3 Broj i finansijska vrednost započetih ulaganja u industriju i omogućenih usluga – najmanje šest investicija vrednih najmanje 25 miliona EUR (sredina 2024. godine)	<p>Završeno 8 od 20 dodeljenih EIP-a. Projekat u Šapcu omogućio je preko 25 miliona evra ulaganja na teritoriji zone koja je predmet infrastrukturnog opremanja kroz projekat</p>
Rezultat 3: Poboljšana socijalna infrastruktura i socijalna kohezija u ciljnim opštinama	OC 3.1 Broj ljudi koji imaju koristi od unapređenih javnih objekata/usluga – najmanje 65.000 (2023. godina)	<p>Više od 280.000 lica imalo je koristi od poboljšanja uslova u kulturnoj, obrazovnoj, sportskoj i zdravstvenoj infrastrukturi u 37 realizovanih projekata, među kojima dva projekta završena u trećem kvartalu 2024.</p>
	OC 3.2 Broj uvedenih ili unapređenih socijalnih usluga koje pružaju OCD i/ili LSU – najmanje 15	<p>Aktivnost je uspešno završena.</p> <p>Ukupno 28 socijalnih usluga je uspostavljeno ili poboljšano u 22 lokalne samouprave, što je omogućilo bolji pristup uslugama obrazovanja, zdravstvene i socijalne zaštite za preko 7.700 građana u nepovoljnom položaju.</p>

	OC 3.3 Broj ljudi koji imaju koristi od unapređenih zdravstvenih usluga vezanih za sprečavanje i oporavak od oboljenja kovid 19 - najmanje 300.000 (2022. godina)	Aktivnost je uspešno završena. Podršku su dobila 23 zdravstvena centra u cilju unapređenja usluga u vezi sa prevencijom i oporavkom od kovid 19, čime je omogućeno pružanje preko 2.645.000 zdravstvenih usluga vezanih za kovid 19. Pored toga, isporučeno je 5000 uređaja za dezinfekciju, 60.000 L tečnost za dezinfekciju i 41 kontejner za trijažu pacijenata.
Aktivnost 1.1 Jačanje nacionalnih kapaciteta za uvođenje integralnog teritorijalnog razvoja	Broj lica na republičkom nivou koja su prošla obuku - 40 (sredina 2023. godine)	Do sada je obučeno 42 lica na nacionalnom nivou.
	Utvrđeni predlozi za regulatore i uveden procesni okvir koji će omogućiti pripremu modela EU za teritorijalno planiranje (kraj 2024. godine)	Pripremljena je Usporedna analiza država članica EU. Nacrt studije o nacionalnom modelu za ISTD je pripremljen i njena izrada je u toku.
	Uvedeni pristupi za praćenje, izveštavanje i evaluaciju u vezi sa modelom ISTD-a (2022. godina)	Razvijen je okvir pokazatelja ostvarenja ciljeva radi praćenja, izveštavanja i evaluacije teritorijalnih strategija.
	Broj kreiranih ili unapređenih alata – najmanje jedan (2022. godina)	Razvijen je revidirani koncept potencijalnog IT alata i beta verzija ISTD platforme za umrežavanje je izrađena.
Aktivnost 1.2 Unapređenje kapaciteta opština i regionalnih razvojnih agencija za uvođenje koncepata integralnog teritorijalnog planiranja	Broj LSU i RRA koje će imati koristi od intervencija – najmanje 80 odsto (sredina 2023. godine)	85,9 posto LSU i RRA koje su imale koristi od procesa izgradnje kapaciteta (85 LSU i 11 RRA je učestvovalo u aktivnostima obuke u okviru Modula I, Modula II i dela Modula III Programa za izgradnju kapaciteta – ukupno 1.416 lica)
	Broj stanovnika obuhvaćen strategijama SUD i ITI – najmanje dva miliona (kraj 2022. godine)	Teritorije koje su dobile podršku za izradu teritorijalnih strategija naseljava oko 1,6 miliona ljudi.
Aktivnost 1.3 Sprovođenje aktivnosti koje doprinose društveno-ekonomskom rastu, predviđenih strategijama integralnog teritorijalnog planiranja	Broj integralnih projekata proisteklih iz strategija ISTD-a čije je sprovođenje podržano – najmanje 15 (sredina 2024. godine)	Podržano ukupno 18 integralnih projekata koji proizilaze iz ISTD strategija
REZULTAT 2 Unapređeni ekonomski rast u ciljnim opštinama		
Aktivnost 2.1 Razvoj poslovne infrastrukture i usluga vezanih za poslovanje na lokalnom nivou	Broj podržanih projekata poslovne infrastrukture - 20 (2024. godina)	Od 20 podržanih projekata, osam je završilo aktivnosti, 12 su i dalje u implementaciji
Aktivnost 2.2 Povećanje konkurentnosti i održivosti preduzeća koje	Broj podržanih početnika u poslovanju, preduzetnika i	Aktivnost je uspešno završena. 113 MSP je podržano kroz nabavku nove opreme i usluga.

doprinosi ekonomskoj stabilnosti lokalnih zajednica	preduzeća - 100 (2022. godina)	
	Broj podržanih mladih i preduzetnica – najmanje 50 (2022. godina)	Ukupno 30 grantova za startapove je završeno, 13 je u implementaciji.
	Broj podržanih projekata OPP - 10 (2022. godina)	Aktivnost je uspešno završena. Podržano je šesnaest projekata OPP i aktivnosti koje su one realizovale su završene.
REZULTAT 3		
Poboljšana socijalna infrastruktura i socijalna kohezija u ciljnim opštinama		
Aktivnost 3.1 Razvoj i unapređenje infrastrukture koja doprinosi poboljšanom kvalitetu života	Broj realizovanih projekata socijalne infrastrukture - najmanje 30 (2022. godina)	Svih 37 LI projekata je završeno (dva u trećem kvartalu), a 35 je zatvoreno.
Aktivnost 3.2 Podrška javnim institucijama, uključujući institucije socijalne zaštite, da unaprede socijalne usluge i pripremljenost za vanredne situacije	Broj podržanih projekata OCD u vezi sa socijalnim uslugama - 20 (2023. godina)	Ova aktivnost je uspešno završena. Svih 20 projekata za jačanje socijalnih usluga je uspešno završeno, a uspostavljeno je i/ili unapređeno 28 socijalnih usluga u 22 LSU.
Aktivnost 3.3 Podrška aktivnostima vezanim za sprečavanje i suzbijanje pandemije kovida 19	Broj zdravstvenih centara kojima je pružena podrška da unaprede usluge vezane za sprečavanje i oporavak od oboljenja kovid 19 - najmanje 20 (2022. godina)	Ova aktivnost je uspešno završena. Podršku su dobila 23 zdravstvena centra u cilju unapređenja usluga u vezi sa prevencijom i oporavkom od kovida 19.
Aktivnost 3.4 Podrška za sanaciju šteta izazvanih poplavama	Broj realizovanih infrastrukturnih projekata koji se odnose na sanaciju šteta od poplava - do 3 (2024.)	Radovi na izgradnji mosta u Vrnjačkoj Banji su završeni i predati, a radovi na mostu u Rači i dalje traju.

ANEKSI

Aneks I Unapređeno razvojno planiranje

Aneks I_Prilog 1_Izveštaj o studijskoj poseti Nemačkoj

Aneks III Unapređena socijalna infrastruktura i socijalna kohezija

Aneks III_Prilog 1_EU PRO Plus_ Status LI projekata u trećem tromesečju 2024. godine

Aneks IV Komunikacije

Aneks IV_Prilog 1_Pregled komunikacijskih aktivnosti Programa EU PRO Plus

Aneks V Upravljanje Programom

Aneks V_Prilog 1 Plan rada Programa EU PRO Plus za četvoro tromesečje 2024. godine